



KILDER TIL LIVSKVALITET

Regional Folkehelseplan Nordland 2018–2025
(Kortversjon)



FOLKEHELSEA I NORDLAND

Det overordnede målet med vår helsepolitikk må være et sunnere, friskere folk! Folkehelsearbeid er vårt største helsepotensial. Fokus og debatt må i større grad dreies over på helsefremmende arbeid. Helse skapes i hovedsak utenfor helsesektoren. Grunnlaget for flere friske leveår legges der vi lever våre liv.

Når fylkestinget har vedtatt at det skal utarbeides en regional folkehelseplan i tråd med plan- og bygningsloven, er det nettopp et slikt kollektivt samarbeid det inviteres til. Sammen kan vi bygge fundamentet for et Freskt Nordland.

Nordland ligger likt med eller nært opp til landet som helhet på mange helsestatistikker når man korrigerer for forskjeller i befolkningssammensetning. Livsstilssykdommer er utbredt i Norge og utgjør et betydelig folkehelseproblem. Flere kilder viser en tendens til økning i psykiske plager. I Nordland synes spesielt unge kvinner å være utsatt. Muskel- og skjelettplager ser ut til å være noe mer utbredt i Nordland enn i hele landet.

Få oppfyller de nasjonale anbefalingene for kosthold og fysisk aktivitet, og snusbruken har økt blant unge voksne. De siste årene har det vært en positiv utvikling når det gjelder tannhelse blant barn og unge i Nordland, men disse gruppene har fortsatt dårligere tannhelse enn landsgjennomsnittet. Nordland er et av fylkene med høyest andel uføretrygdede og blant fylkene med høyest sykefravær. De vanligste årsaker til sykefravær er muskel-/skjelettlidelser og psykiske plager. Nordland har også lavere gjennomføringsgrad i videregående skole. Dette har stor betydning for arbeidsliv, næringsliv, samfunnsutvikling, samfunnsøkonomi og folkehelse.

Psykiske plager og lidelser er en av våre største helseutfordringer. Det er ventet en økning i antall tilfeller av psykiske vansker og lidelser i årene som kommer. Store nasjonale og regionale undersøkelser bekrefter dette. Ungdataundersøkelsen viser at mange unge sliter psykisk i hverdagen, og har symptomer på stress.



De folkehelseutfordringene som vil ha størst konsekvens for folkehelseutviklingen i Nordland er;

- psykiske plager, særlig blant unge
- høyt frafall i videregående skole
- store sosiale helseforskjeller

Regional folkehelseplan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen på området. Planen vil også være retningsgivende for frivillige organisasjoner som ønsker å samarbeide om folkehelsearbeid. Planen vil legge grunnlaget for en mer helhetlig og målrettet innsats og gi folkehelsearbeidet i fylket et ytterligere løft.

Gjennomgående perspektiver i folkehelsearbeidet:

- Utjevning av sosiale helseforskjeller
- Helse i alt vi gjør
- Bærekraftig utvikling
- «Føre-var»-prinsippet
- Medvirkning
- Lokal mobilisering
- Fokus på strukturelle tiltak

MÅL OG STRATEGIER FOR FOLKEHELSEARBEIDET I NORDLAND

Visjon for folkehelsearbeidet i Nordland: *Freskt Nordland.*



1. Forankring av folkehelsearbeidet

Mål: Folkehelsearbeidet i Nordland skal drives langsiktig, målrettet og helhetlig gjennom god politisk, administrativ, planmessig og økonomisk forankring.

Strategier:

- Styrke politisk og administrativ forankring av folkehelsearbeidet.
- Bygge kapasitet og kompetanse i folkehelsearbeidet.
- Videreutvikle folkehelsearbeidet gjennom forutsigbare rammer i budsjett og økonomiplaner.
- Ivareta folkehelseperspektivet i planlegging og tiltaksutforming.
- Videreutvikle målrettet og systematisk folkehelsearbeid i samsvar med lovpålagte krav til internkontroll og kvalitetsstyring.
- Styrke kunnskapsgrunnlaget for folkehelsearbeidet gjennom undersøkelser og evalueringer.

2. Samarbeid

Mål: Folkehelsearbeidet i Nordland skal forankres og utvikles gjennom bredt og forpliktende samarbeid mellom offentlige, frivillige og private aktører.

Strategier:

- Etablere og videreutvikle et forpliktende samarbeid om folkehelsearbeidet mellom ulike etater, sektorer og forvaltningsnivå.
- Videreutvikle Folkehelsealliansen Nordland som en sterk og tydelig aktør i det regionale folkehelsearbeidet.
- Delta i nasjonale og internasjonale nettverk, samarbeidsfora og allianser for folkehelsearbeidet.
- Styrke samarbeid mellom praksisfeltet, forskning og høyere utdanning.

3. Bo- og nærmiljø

Mål: Alle innbyggere i Nordland skal ha trygge, attraktive og helsefremmende bo- og nærmiljø.

Strategier:

- Videreutvikle sosiale møteplasser, varierte fellesarenaer og kultur- og fritidstilbud som er tilpasset ulike kulturer, funksjonsnivå og generasjoners behov.
- Tilrettelegge for bostednære friluftsområder, parker og grønnstrukturer.
- Fremme god tilgang til gangveier, sykkelveier, kollektivtransport og tjenestetilbud.
- Fremme utvikling av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv i bo- og nærmiljø.
- Videreutvikle trygge, universelt utformede og sosialt tilpassede boliger og bomiljø.
- Fremme sikkerhetsfremmende og skadeforebyggende arbeid.

4. Et inkluderende og likeverdig samfunn

Mål: Nordland skal være et inkluderende og likeverdig fylke hvor alle innbyggere kan medvirke og delta på like vilkår.

Strategier:

- Tilrettelegge for at alle innbyggere i Nordland kan medvirke i samfunnsplanlegging.
- Styrke frivillig sektor som arena for deltakelse.
- Videreutvikle mangfoldige aktivitets- og kulturtilbud.
- Øke den flerkulturelle kompetansen i barnehager, skoler og helsevesenet.
- Bidra til åpenhet og kommunikasjon om viktige tema som f.eks. psykisk helse, vold, seksuelle overgrep, trakassering og mobbing.

5. Barn og ungdom

Mål: Barn og ungdom er rustet til å mestre livets utfordringer.

Strategier:

- Videreutvikle barnehage, grunnskole og videregående skole som helsefremmende arenaer.
- Arbeide for at flere barnehager, skoler og kommuner blir trafiksikre.
- Arbeide for å øke andel som fullfører videregående skole.
- Fremme god kvalitet i seksualundervisning til barn og unge.
- Videreutvikle tilbudet fra frivillig sektor rettet mot barn og unge.



6. Voksenlivet

Mål: Alle voksne i Nordland skal føle at de bidrar i samfunnet, utnytter sitt potensial, videreutvikler sine ressurser og opplever mestring.

Strategier:

- Videreutvikle helsefremmende og inkluderende arbeidsplasser.
- Videreutvikle et utdanningssystem som er tilpasset arbeidslivet.
- Integreere folkehelseperspektivet i relevante utdanninger.
- Videreutvikle kultur-, fritids- og aktivitetstilbud tilpasset voksnes behov.

7. Alderdom

Mål: Alle eldre skal ha mulighet til å ta i bruk sine ressurser, delta i samfunnet, føle trygghet og ha god trivsel.

Strategier:

- Tilrettelegge for økt samfunnsengasjement og deltakelse.
- Videreutvikle kvalitetssikrede lokale aktivitetstilbud for eldre.
- Videreutvikle et tilpasset transporttilbud for eldre.
- Videreutvikle helsefremmende institusjoner for eldre.



FYLKESTINGSSAK 194/2017 VEDTAK

1. Fylkestinget vil vise til utfordringer som er knyttet til befolkningens helse, herunder de sosiale ulikheter som er dokumentert og ser behovet for en helhetlig og målrettet innsats som kan gi folkehelsen i fylket et løft.
2. I henhold til plan- og bygningsloven § 8-4 vedtar fylkestinget Regional folkehelseplan Nordland 2018-2025.
3. Fylkestinget vedtar det foreslåtte handlingsprogrammet, og mener dette på en god måte vil bidra til å oppnå planens mål og strategier.
4. Fylkestinget vil be om at vedtatt plan legges til grunn for all offentlig planarbeid og virksomhet i regionen.